

MED HJÄRTAT I FOLKBILDNINGEN

TEXT: HETTY Rooth FOTO: ULRICA ZWENGER

Det känns nästan som att komma hem, säger Tjia Torpe. Före detta proggare, Före detta kulturborgarråd. Studieförbundetets nya förbundschef har några månader in på hösten med engagemang och målmedvetenhet lagt in en ny växel i folkbildningsarbetet.

Jag har hittat hem. Tjia Torpe uttrycker sig så och undrar om det låter litet pretantiöst.

Cirkeln är sluten skulle man också kunna lockas att säga. Om det inte vore för att cirkelarna i hennes fall går i varandra, förökar sig snabbt som ringar på vattnet. Och framför allt, hos henne handlar det om en kraft som är riktad framåt.

Frågan är då hur det hem ser ut som hon bär inom sig.

Tjia tecknar en bild av sig själv som tonåring, som duktig i skolan men i själen och hjärtat extremt missanpassad i det stelbenta klassrummet. Det var med ett rungande ”aldrig mer” som hon lämnade gymnasiet.

Aldrig mer denna mördande tristess och denna vidriga doft av suddgummi, fotsvett och gymnastiksalar.

Sedan började hon ändå på universitetet för att hon hoppades på att få läsa romaner. Och upptäckte till sin fasa att hon istället hamnade i ett nytt tragglande av grammatik och fonetik.

– Men eftersom jag var lydig tog jag min fil kand. Böckerna dök i alla fall upp under den tredje terminen.

Progr rörelsen

Och det var någonstans där det började, lite av en slump i en studentkorridor. Kultur- och folkbildningsresan som nu lett fram till Studieförbundetets chefsstol på riksförbundet.

Då var det 1970-tal, proggens och de unga nätverkens tid. Då breda solidaritets- och kulturrörelser växte fram och utvecklades

hand i hand. Då de världspolitiska frågorna klev ut på gator och torg.

Tjia som jobbat aktivt mot Vietnamkriget hittade snabbt sin plats i den alternativa värld där etablerade kulturmönster vältes omkull och nya mönster skapades. Den svenska melodifestivalen utmanades av en alternativ melodifestival. FN:s stora miljökonferens i Stockholm fick se sig ifrågasatt av en alternativ miljökonferens. Tjia jobbade med Musiknätverket i Vaxholm, producerade Hoola Bandoola Band, Nationalteatern och Röda Bönor. Arrangerade musikfestivaler, kvinnokulturfestivaler, jobbade med teater.

– Jag gjorde det jag tyckte var jättekul, säger hon. Det jag brann för. En blandning av kultur och politik, politik i väldigt vid

bemärkelse. Men aldrig partipolitik, det var jag inte ett dugg intresserad av. För mig handlade det väldigt mycket om alla människors rätt.

Mitt i prick

Så småningom rullade karriären vidare. Tjia utbildade sig till lärare, startade en skola med alternativ pedagogik, blev skol- och kulturborgarråd, koncernchef i Synskadades företagsgrupp (Iris) och sedan chef för Sjukvårdsrådgivningen. För att göra en snabb sammanfattning.

Och så dök den där annonsen upp som så pang direkt i hjärtat. Tjänsten som ny förbundschef på Studieförbundet.

Folkbildning! Här fanns kombinationen av hennes två stora intressen: kultur och lärande. Och så friluftslivet, som alltid varit en kraftkälla i livet. Uppvuxen på skidor med en grillkorv i fickan, som hon uttrycker det själv.

– Studieförbundet har en verksamhet som sjuder, säger Tjia men en förtjust progglimt i ögat. Snabbheten från tanke till handling. Alla berättelser, alla projekt, alla studiecirkel. Det är verkligen det goda i låt tusen blommor blomma. Man bara gör saker och det är så underbart.

– Jag har suttit i vanvettigt många styrelser av olika slag där man tycker väldigt mycket hela tiden. Men det är aldrig där man jobbar. Saker byggs underifrån. Det som händer på styrelseplanet kan vara något strategiskt som så småningom sipprar ner om man har en duktig styrelse.

Marknadsföring

Sin egen roll ser hon som att marknadsföra folkbildningen och de tusen blommorna utanför Studieförbundet. Både i folkbildningens närområde och i samhället i övrigt. Relationerna med de närstående medlemsorganisationerna behöver utvecklas och positionen i samhället förtydligas.

– Jag kan känna en väldig glädje över att stödet till folkbildningen inte är en partiskiljande fråga, säger hon. Så det är bara att

tacka för förtroendet och bygga vidare. Men då måste vi också granska vår verksamhet och själva diskutera folkbildningens roll. Vad är vår uppgift i den tredje, ideella sektorn? I civilsamhället? Finns det en risk att vi blir utnyttjade? Att folkbildningen blir en del av det konventionella utbildningssystemet med betyg lärare och stora grupper? Hur värnar vi om det som är vår särart?

– Min önskan är att studieförbundens pedagogik och kultursyn smittar av sig. Men att ingen ska säga med ett fnys att vi bedriver en slags hobbyverksamhet för tanter. För under den tiden som tanter ägnar sig

åt hobbyverksamhet i cirkelform, händer någonting annat ganska magiskt, som bland annat handlar om att häva människors ensamhet.

– Folkbildningen ska sträcka på ryggen och säga att det vi gör är viktigt, säger Tjia Torpe. Vi ska bli bättre och vi ska vara stolta över det vi är bra på.

– Och när det gäller unga människor, så ägnar de sig ju hela tiden åt så fruktansvärt mycket olika saker. Även om det inte alltid sker i våra medlemsorganisationer.

Men sök upp dem då! Gillar de hiphop så ordna hiphopfestivaler. ■